

L
20

LANDBOUW-ECONOMISCH INSTITUUT
's-GRAVENHAGE

191

LANDBOUW-ECONOMISCH INSTITUUT

DEN HAAG - CONRADKADE 175 - TELEFOON 61.41.61 - GIRO 41.22.35

L20
191.A

Vertrouwelijk
Niet voor publikatie

KOSTPRIJSBEREKENING MELK Voorcalculatie 1961/62 door J. Hoornweg

1. Het aantal jaren voor de documentatie van de berekeningen is ten opzichte van voorgaande berekening uitgebreid met twee jaren 1959 en 1960. Bijzondere omstandigheden in deze jaren noodzaakten om het droge jaar 1959 en het natte jaar 1960 op te nemen. Dit betekende dat de boekhoudingen over het boekjaar 1960/61 (mei/mei) voor de geselecteerde bedrijven bij voorrang moesten worden uitgewerkt.
2. De groep bedrijven in het consumptiemelkgebied kon worden uitgebreid met overeenkomstige bedrijven in de Krimpenerwaard, Rijn- en IJsselstreek. Hierdoor is de basis van de berekening aanzienlijk verbreed. Het aantal bedrijven in deze groep steeg hierdoor van ca. 27 bedrijven tot ca. 45 bedrijven.
3. Een vergelijking van de berekende kostprijzen per 100 kg melk voor de voorcalculatie 1960/61 en 1961/62 gaven de volgende uitkomsten te zien.

	Guldens per 100 kg		
	Voorcalculatie		Verschil
	1960/61	1961/62	
Kleiweidegebied	26,05	25,80	- 0,25
Veenweidegebied	29,10	28,05	- 1,05
Overgangsgebied	26,50	26,85	+ 0,35
Consumptiemelkgebied	26,20	26,50	+ 0,30
Friese Wouden	32,25	29,30	- 2,95
Oostelijk zandgebied	30,30	29,55	- 0,75
Zuidelijk zandgebied	29,-	27,45	- 1,55

Uit bovenstaande vergelijking blijkt dat de kostprijzen in kleiweide-, veenweide- en zandgebieden zijn gedaald.

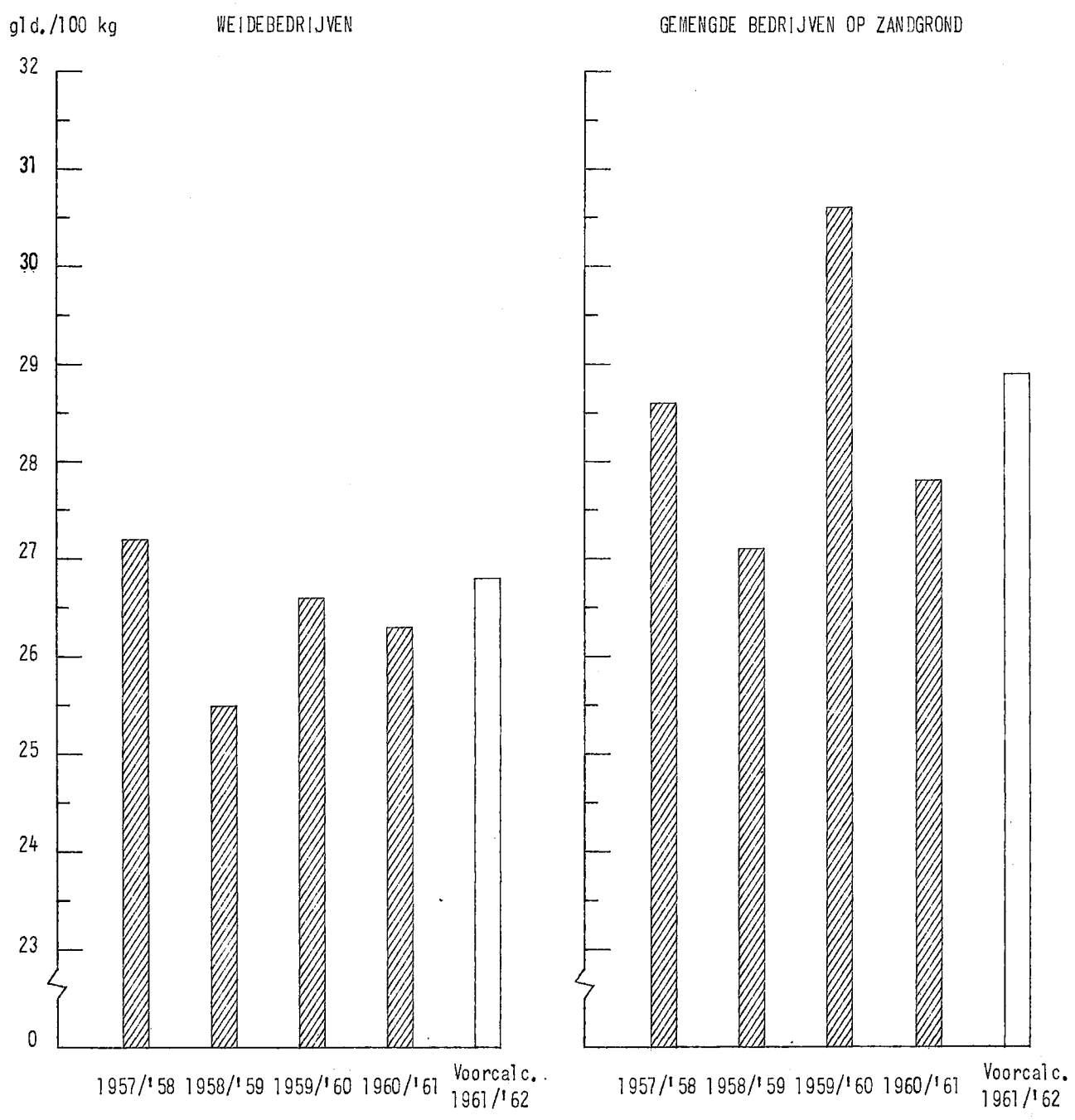
Alvorens in te gaan op de verschillen in onderdelen van deze kostprijzen, is hierna nog een overzicht gegeven van de kostprijzen in de jaren 1957/58 t/m 1960/61 op de onderzochte bedrijven.

	Guldens per 100 kg				
	1957/58	Nacalculaties			Voorcalculatie 1961/62
		1958/59	1959/60	1960/61	
Kleiweidegebied	25,70	23,85	27,20	25,15	25,80
Veenweidegebied	28,25	27,10	27,40	27,20	28,05
Overgangsgebied	28,05	26,25	25,55	27,20	26,85
Consumptiemelkgebied	26,85	24,80	25,60	25,50	26,50
Friese Wouden	29,60	29,55	32,50	27,60	29,30
Oostelijk zandgebied	28,90	26,55	30,70	28,30	29,55
Zuidelijk zandgebied	<u>27,50</u>	<u>26,15</u>	<u>29,10</u>	<u>27,10</u>	<u>27,45</u>
Gewogen gemiddelde	28,05	26,40	28,95	27,20	28,05

Bijgaande grafiek toont de vergelijking van de gemiddelde kostprijzen op weide- en gemengde zandbedrijven volgens de nacalculaties en de voorcalculatie 1961/62.

228820

KOSTPRIJZEN VAN DE MELK PER 100 KG

▨ = nacalculatie
□ = voorcalculatie

330.023.637.1
 4

4. Bij de beantwoording van de vraag "welke de oorzaken zijn geweest van de daling in de kostprijs" dan zijn hiervoor verschillende factoren te noemen.

a. Een stijging van de veebezetting per ha. Behoudens een gelijkblijven voor het consumptiemelkgebied, is er voor de andere gebieden een stijging van de veebezetting te constateren van ca. 9 % ten opzichte van de voorcalculatie 1960/61. Het verloop van de veebezetting op de bedrijven was in de afgelopen jaren:

	Nacalculaties				Voorcalculatie
	1957/58	1958/59	1959/60	1960/61	1961/62
Klei- en Veengeb.	1,11	1,12	1,17	1,22	1,26
Overgangsgebied	1,35	1,38	1,46	1,52	1,55
Consumptiemelkgeb.	1,56	1,58	1,63	1,65	1,67
Zandgebieden	1,17	1,17	1,20	1,28	1,32

Kosten en opbrengsten per ha die variëren overeenkomstig de veebezetting zijn derhalve gestegen (veevoer, arbeid, omzet en aanwas, melkproduktie e.a.). Een vergelijking van dergelijke kosten en opbrengsten per melkkoe geeft daarom meer inzicht. In de bijlagen I en II zijn dergelijke kosten en opbrengsten tevens berekend per melkkoe.

b. Toenemende mechanisatie. In belangrijke mate komt dit tot uitdrukking in het verloop van het aantal bedrijven dat met melkmachines is gaan werken. Voor de weidebedrijven steeg dit percentage van 48 % in 1957/58 tot 83 % in 1960/61. Voor de gemengde bedrijven bedroeg de stijging in deze jaren van 19 % tot 51 %. Mede hierdoor daalden de arbeidsuren per melkkoe doch stegen de werktuigkosten en de algemene kosten.

c. Prijswijzigingen. Bij een stijging van de arbeidskosten per gewerkt uur daalden de krachtvoerprijzen, de stikstof- en fosforzuurprijzen. Globale berekeningen geven de volgende uitkomsten.

Kosten per gewerkt uur stijgen met 5,8 % = + f. 0,75 per 100 kg
 Kosten krachtvoer per 100 kg dalen met 7,5 % = - f. 0,45 per 100 kg
 Kosten stikstof per 100 kg N dalen met 10 % = - f. 0,18 per 100 kg 1)
 Omzet en aanwas door gestegen vleesprijzen met ca. 5 % of wel
 voor weidebedrijven = - f. 0,30 per 100 kg,
 voor gemengde zandbedrijven = - f. 0,45 per 100 kg.

d. Gestegen vleesproduktie. Naast de onder c berekende invloed van prijswijzigingen door de gestegen vleesprijzen is er voor de gemengde zandbedrijven nog een extra daling van de kostprijs te berekenen van ca. f. 0,40 per 100 kg door een hogere vleesproduktie. Voor de weidebedrijven is geen hogere vleesproduktie te constateren.

e. Onderlinge samenhangen bij de normalisatie. Bij de normalisatie van het totale voederverbruik is uitgegaan van de melkproduktie per **vervoederde zetmeelwaarde-eenheid** in de

1) Bij prijsbeleid 1960/61 is hiermede ten dele rekening gehouden.

reeks van jaren. Bijgaande grafieken geven hiervan een overzicht. In de berekening van de zetmeelwaarde-eenheden is niet begrepen de ruwvoederproduktie van het grasland en voedergewassen. Verschillen in dit opzicht komen duidelijk naar voren bij vergelijking van het kleiweidegebied en het consumptiemelkgebied. Hoewel een deel van het veevoer (de eigen ruwvoederproduktie) dus buiten beschouwing is gelaten, blijkt er toch een duidelijke samenhang te zijn tussen de verschillende voedersoorten enerzijds en de melkproduktie anderzijds.

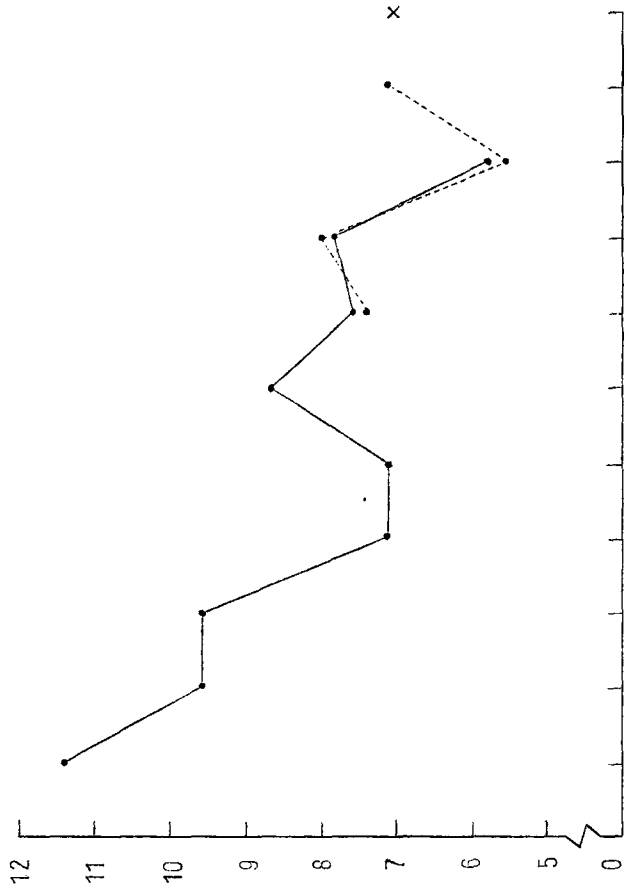
Soortgelijke samenhangen zijn in het oog gehouden bij de normalisatie van de arbeidskosten enerzijds en de veebezetting en de werktuigkosten en de kosten voor het werk door derden anderzijds.

's-Gravenhage, 6 september 1961

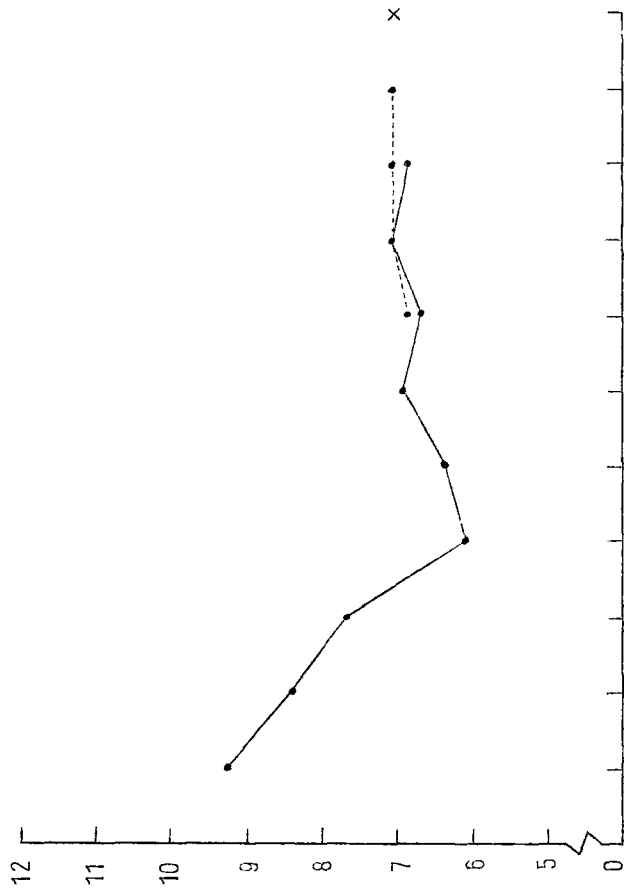
MELKPRODUCTIE PER KG ZETMEELWAARDE
(aangekocht krachtvoer + ruwvoer + gedroogd gras)

kg melk
per ZW-eenheid

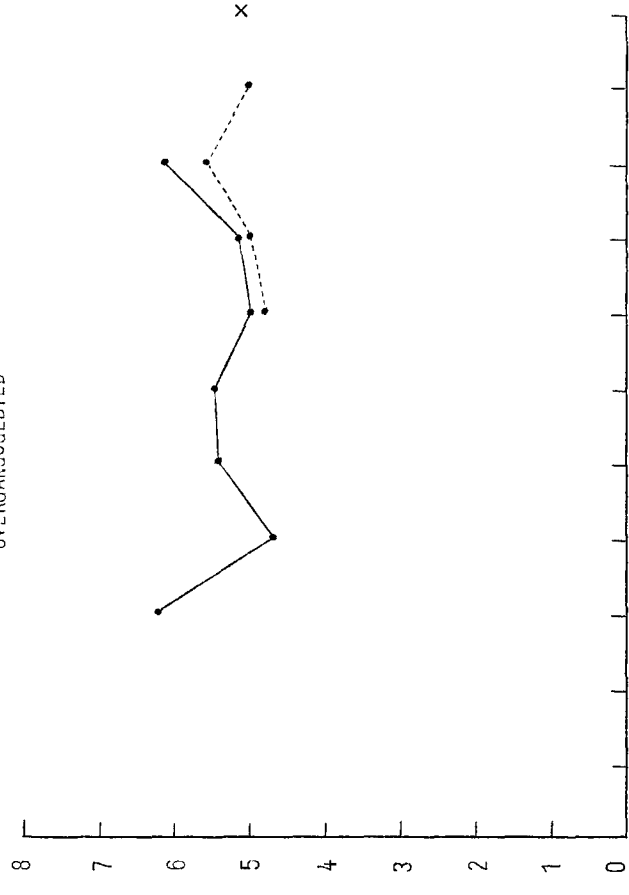
KLEIWEIDEGEBIED

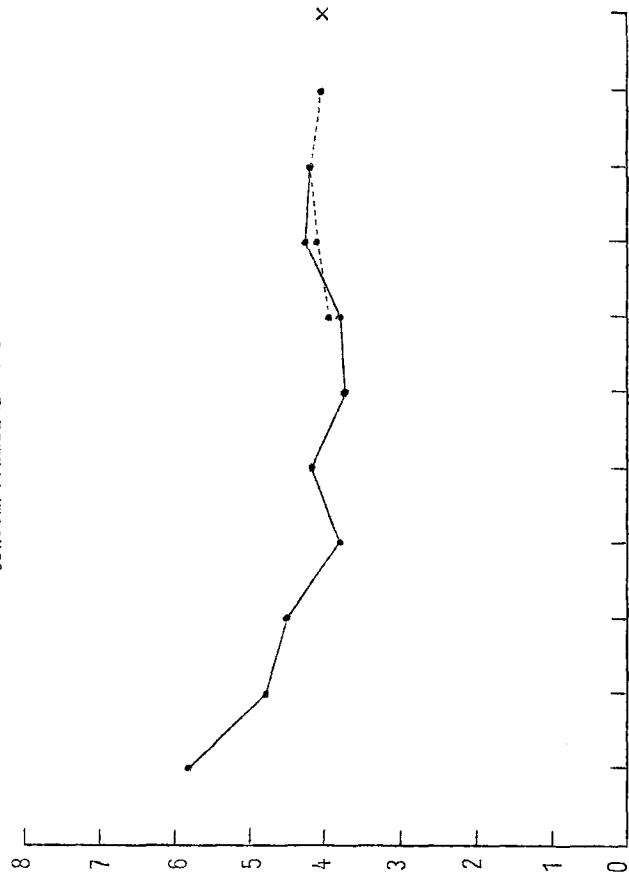
VEENWEIDEGEBIED

OVERGANGSGEBIED

CONSUMPTIEMEKGEBIED

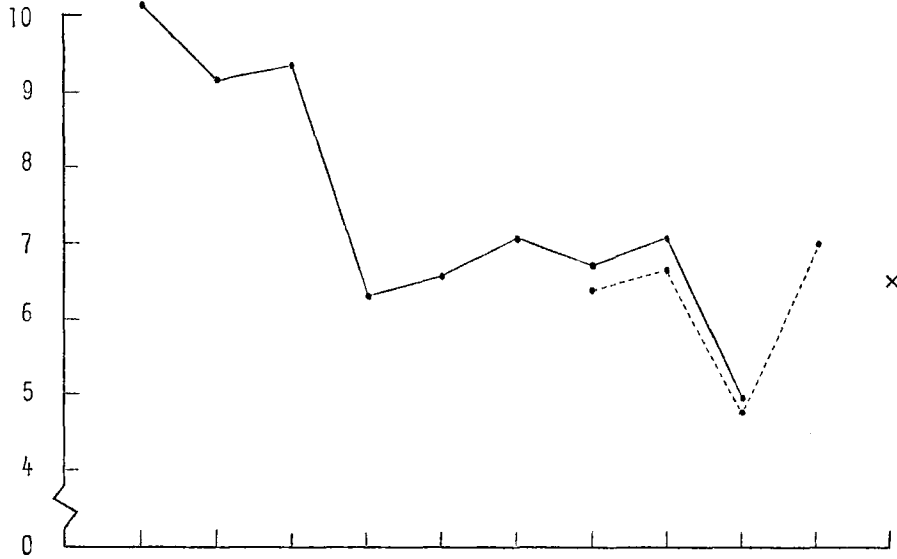
1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961
/52 /53 /54 /55 /56 /57 /58 /59 /60 /61 /62
voorc. calc.

1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961
/52 /53 /54 /55 /56 /57 /58 /59 /60 /61 /62
voorc. calc.

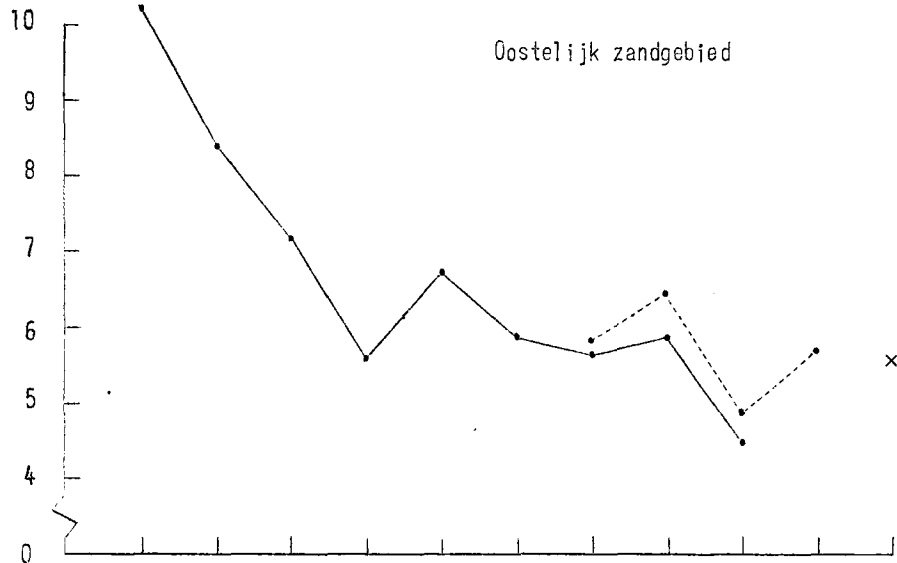
MELKPRODUKTIE PER KG ZETMEELWAARDE
(krachtvoer + ruwvoer + gedroogd gras)

kg melk
p. ZW.-eenheid

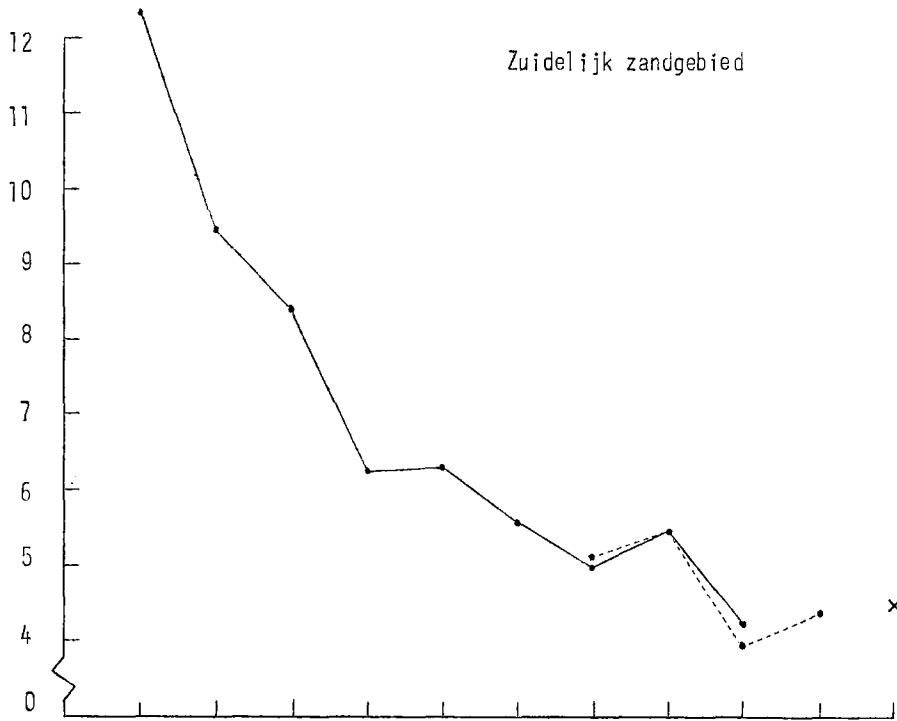
Friese Wouden

Oostelijk zandgebied

Zuidelijk zandgebied

51/52 52/53 53/54 54/55 55/56 56/57 57/58 58/59 59/60 60/61 61/62

voorcalc.

	Kleiweide- gebied			Veenweide- gebied			Overgangs- gebied			Cons.melk- gebied		
	Voor- 1960 /61	1961 /62	Ver- schil	Voor- 1960 /61	1961 /62	Ver- schil	Voor- 1960 /61	1961 /62	Ver- schil	Voor- 1960 /61	1961 /62	Ver- schil
1. Melkveebezetting per ha	1.14	1.26	+0.12	1.15	1.26	+0.11	1.44	1.55	+0.11	1.66	1.67	+0.01
2. Graslandgebruik in % (gemeaaide oppervlakte)	102	115		115	120		80	80		63	65	
3. % Bedrijven met melk- machine	80	95	+15	70	85	+15	65	90	+25	60	85	+25
4. Arbeidskosten gld per ha	627	699	+72	626	699	+73	679	759	+80	713	731	+18
5. Arbeidsuren per ha	289	305	+16	289	305	+16	314	332	+18	327	318	-9
6. Arbeidsuren per koe	254	242	-12	251	242	-9	218	214	-4	197	190	-7
7. Krachtvoer kg per koe	575	620	+45	565	600	+35	785	850	+65	785	925	+140
8. Gedroogd gras kg per koe	75	80	+5	100	70	-30	10	5	-5	-	5	+5
9. Ruwvoer in kg Z.W. per koe	190	175	-15	175	150	-25	275	235	-40	550	400	-150
10. Prijs krachtvoer gld per 100 kg	36.10	33.75	-2.35	36.60	34.40	-2.20	34.75	32.05	-2.70	34.05	31.05	-3.-
11. Prijs ruwvoer ct per kg ZW	31	31	0	30	31	+1	29	30	+1	31	32	+1
12. Kg N per ha	90	100	+10	70	80	+10	65	70	+5	65	68	+3
13. Kg P ₂ O ₅ per ha	20	18	-2	25	28	+3	30	29	-1	25	20	-5
14. Kg K ₂ O per ha	6	6	0	20	20	0	17	15	-2	8	5	-3
15. Overige meststoffen gld per ha	2	2	0	2	2	0	10	12	+2	11	15	+4
16. Prijs in ct per kg N	99	89	-10	100	90	-10	101	91	-10	97	88	-9
17. Prijs in ct per kg P ₂ O ₅	60	56	-4	59	53	-6	58	54	-4	60	54	-6
18. Prijs in ct per kg K ₂ O	34	36	+2	36	36	0	36	36	0	36	36	0
19. Werktuigkosten gld per ha	130	136	+6	128	139	+11	127	153	+26	119	147	+28
20. Algemene kosten gld per ha	80	110	+30	74	95	+21	79	105	+26	68	100	+32
21. Ziektebestrijding e.a. gld per ha	58	70	+12	49	55	+6	52	60	+8	49	58	+9
22. Melk kg per ha	5190	5730	+540	4770	5320	+550	6160	6630	+470	7100	7220	+120
23. Melk kg per koe	4550	4550	0	4150	4225	+75	4275	4275	0	4275	4325	+50
24. Omzet en aanwas gld per koe	353	371	+18	292	305	+13	241	254	+13	216	227	+11
25. Kostprijs in gld per 100 kg	26.05	25.80	-0.25	29.10	28.05	-1.05	26.50	26.85	+0.35	26.20	26.50	+0.30

Rijlage II

	Friese Wouden Voorcalculatie			Oostelijk zandgebied Voorcalculatie			Zuidelijk zandgebied Voorcalculatie		
	1960/61	1961/62	Verschil	1960/61	1961/62	Verschil	1960/61	1961/62	Verschil
1. Melkveebezetting per ha	1.10	1.20	+0.10	1.20	1.30	+0.10	1.30	1.45	+0.15
2. Graslandgebruik in % (gemeai- de oppervlakte)	128	130	+2	66	63	-3	55	53	-2
3. % Bedrijven met melkmachine	50	75	+25	35	50	+15	35	55	+20
4. Arbeidskosten in gld per ha	732	731	-1	768	828	+60	790	805	+15
5. Arbeidsuren per ha	340	321	-19	358	364	+6	368	354	-14
6. Arbeidsuren per melkkoe	309	263	-41	298	280	-18	283	244	-39
7. Krachtvoer kg per koe	675	700	+25	875	925	+50	875	1000	+125
8. Aardappelen kg per koe	150	100	-50	300	325	+25	750	800	+50
9. Prijs krachtvoer gld per 100 kg	36.90	34.40	-2.50	36.55	33.75	-2.80	36.90	34.05	-2.85
10. Kg N per ha	125	130	+5	115	115	0	135	140	+5
11. Kg P ₂ O ₅ per ha	40	40	0	55	50	-5	65	55	-10
12. Kg K ₂ O per ha	50	55	+5	80	80	0	95	85	-10
13. Overige meststoffen gld per ha	2	1	-1	5	5	0	8	8	0
14. Prijs in ct per kg N	100	90	-10	99	90	-9	100	91	-9
15. Prijs in ct per kg P ₂ O ₅	62	55	-7	59	52	-7	58	52	-6
16. Prijs in ct per kg K ₂ O	36	36	0	37	37	0	35	35	0
17. Werktuigkosten gld per ha	116	119	+3	105	110	+5	103	103	0
18. Algemene kosten gld per ha	85	111	+26	90	131	+41	94	136	+42
19. Ziektekosten e.d. gld per ha	45	60	+15	50	60	+10	60	70	+10
20. Melk kg per ha	4570	5010	+440	5040	5400	+360	5400	6020	+620
21. Melk kg per koe	4150	4175	+25	4200	4150	-50	4150	4150	0
22. Omzet en aanwas gld per koe	351	379	+28	387	436	+49	399	430	+31
23. Kostprijs gld per 100 kg	32.25	29.30	-2.95	30.30	29.55	-0.75	29.-	27.45	-1.55